

Kávésok Lapja

XIII. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

4. szám.

Szerkesztőség:
Budapest, VIII. József-krt. 38. I/5. Tel: 1-303-75

Felelős szerkesztő:
DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rökk Sz. u. 31. Tel: 1-314-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Február 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

Február 24-én (szerdán) délután 5 órakor rendes évi közgyűlés az ipartestület tanácstermében.

Február 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

Február 28-ig kell beadni az 1936. évre szóló kereseti-, jövedelem- és vagyonadó vallomásokat.

Március 5-ig megfizetendő az I. negyedévi házbér második részlete.

Március 6-ig befizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vigalmi adója.

Március 10-ig az adóközösség tagjai tartoznak fényüzési és forgalmi adóátalányukat megfizetni.

Március 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Benyújtandók a járdafogadás iránti kérvények.

Meghívó

A Budapesti Kávésok Ipartestülete 1936. február 24-én (szerdán) délután 5 órakor az Ipartestület tanácstermében (VIII., József-krt. 38. I. 5.) tartja meg

17-ik évi rendes

KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre az ipartestület tagjait és a kávésipar barátait tisztelettel meghívja.

Amennyiben a közgyűlésen a tagok határozatképes számban nem jelennének meg az f. évi március 3-án (szerdán), délután 5 órakor az ipartestület tanácstermében ugyanazon napirenddel fog megtartatni.

Budapest, 1937. február 1-én.

Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyző.

Mészáros Győző s. k.
elnök.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1936. évről szóló jelentés.
3. Az 1936. évi zárszámadások előterjesztése és jóváhagyása.
4. Az 1937. évi költségvetés előterjesztése és jóváhagyása.
5. Az alapszabályok 16., 21. és 25. §-a értelmében megüresedett tisztségek betöltése, 5 előjárásági tag pótlagok, 3 számvizsgáló, ipartestületi székhez ellenőrök megválasztása, esetleg megüresedő tisztségek betöltése.)
6. Alapszabályok 2. 4. 6. 11. 13. 17. és 21. §-ainak módosítása.
7. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályokból:

14. §. A közgyűlés határozatképes, ha azon az ipartestületi szavazásra jogosult tagoknak legalább 10%-a jelen van.

A napirendre fel nem vett indítványok csak abban az esetben tárgyalhatók, ha azok legalább 10 tag aláírásával három nappal a közgyűlés előtt, írásban az elnöknél beadattak.

Kivonat az 1932. évi VIII. törvényekből:

11. §. Az ipartestületben minden tagnak van tanácskozási és szavazati joga, *szenvedő* választói joga ellenben csak olyan tagnak van, aki az ipartestület ellenben csak olyan tagnak van, aki magyar állampolgár és aki az ipartestület működésének területén legalább három év óta üz. képesítéshez kötött ipart.

Tanácskozási és szavazási jogát nem gyakorolhatja és az ipartestületben semmiféle tisztelet be nem tölthet és semmiféle megbízatást nem kaphat az olyan tag, illetőleg a tagnak olyan helyettese;

1. aki gyámság, gondnokság, vagy csőd alatt áll;
2. aki büntetett, vagy az állam ellen nyereségvágyból elkövetett vétség miatt büntető eljárás alatt áll, továbbá aki fegyházbüntetésre, három hónapot meg-

Budapesti Központi Általános A főváros kávéházai, szállodái és Tejcsarnok Részv.-Társ. kávéméréseinek szállítója

VII., Rottenbiller ucca 31.

Tojás osztály

Telefon: *1-462-65, 1-350-16. Interurban: 1-346-68.

Sürgőnycim: „Köztej Budapest“

haladó fogházbüntetésre, hivatalvesztésre vagy a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésére szóló ítélet hatálya alatt áll;

3. aki a tanácskozási és szavazási jog gyakorlásának szünetelését, vagy a kapott megbízatás visszavonását kimondó fegyelmi ítélet hatálya alatt áll;

4. aki két évi tagsági díjjal hátralékban van.

Az ipartestületi tagsági jogokat az iparosok személyesen, jogi személyek, a részvénytársaságokat és szövetkezeteket is ideértve, meghatalmazott képviselőjük útján, közkereseti társaságok az üzlet vezetésére jogosított tagjuk útján gyakorolhatják. Az iparnak kiskorú javára gyakorlása esetén az ipartestületi tagsági jogokat az gyakorolja, aki az ipart kiskorú javára üzi.

A közgyűlés után este 9 órakor, a Royal-szálló (VII., Erzsébet-körút 49.) különtermében társasvacsora. Egy teríték ára 3.— pengő. A társasvacsorán vendégeket szívesen látunk. A vacsorán való részvételt kérjük előzetesen bejelenteni. — Telefon: 1-363-75.

A közgyűlést előkészítő előjárósági ülés

1937. február 10.

Az utóbbi évek folyamán kialakult törvényes gyakorlat szerint a közgyűlést mindenkor február hó végéig kell megtartani. Ez okból a közgyűlést megelőző előjárósági ülést, mely — rendszeren a hó végén szokott megtartatni — már a hónap első felében tartottuk meg. Természetesen a legutóbb megtartott január végi és a február tizediki ülés közötti rövid időben aránylag kevés aktuális kérdés merült fel, úgyhogy a napirend kevés számú pontjai közül a legfontosabbak a közgyűlés elé tartozó ügyek voltak.

Az előjárósági ülésen résztvettek: *Mészáros Győző* elnök, *Dr. Hernády Jenő* főjegyző, iparhatósági biztos, *Gál Arnold*, *dr. Strausz Vilmos* alelnökök: *v. Bertha Gyula*, *Freiwirth Jenő*, *Katona István*, *Klauber József*, *Liszauer Gyula*, *Ottó Jenő*, *Singer Kálmán*, *Szlakek Károly*, *Weingruber Ignác* előjárósági tagok, *Propper Márton* főpénztáros, *Strasser Béla* számvizsgáló, *Dr. Havas Nándor* főjegyző.

Mészáros Győző elnök — az ülést megnyitva — indokolta annak korábbi időpontban való összehívását. Örömmel üdvözölte *dr. Hernády Jenő* iparhatósági biztost, aki az aktív köztisztviselői szolgálattól való megválása ellenére a testület biztosi tisztét továbbra is betölti. Szeretettel köszönti és kéri továbbra arra, hogy a testület és az ipar ügyeit tovább is támogassa. Ezután bejelenti, *Szabó Samu* alelnök és *Weingruber László* számvizsgáló kimentéseit és a és a jegyzőkönyv hitelesítésére *Katona István* és *Ottó Dezső* előjárósági tagokat jelöli ki.

Az 1937. január 27-én tartott előjárósági ülés jegyzőkönyve bemutatott és megjegyzés nélkül helyben hagyott.

A legutóbbi előjárósági ülés óta iparengedélyt

nyert és a testület tagjai közé beiktatott *Friedmann Andor* (VII., Erzsébet-krt.).

Bemutatott *Papp József* az Ipek elnökének köszönőlevele, kit kormányfőtanácsosi kinevezése alkalmából a testület üdvözölt.

Főjegyző bemutatta a kereskedelmi és iparkamara átiratát, melyben a kávéipari mestervizsgáló bizottság tagnévsorát közli. E szerint a bizottság elnöke *Mészáros Győző* test. elnök, alelnöke *dr. Strausz Vilmos* alelnök, a testület által választott tagjai: *Gál Arnold*, *Bodó Adolf*, *Freiwirth Jenő*, *Klauber József*, *Krasznér Menyhért* és *Singer Kálmán*;

A Kereskedelmi és Iparkamara által kinevezett tagjai: *Szabó Samu* ipt. alelnök, *Rónai Miklós*, *Szlakek Károly*.

Ezzel a mestervizsgáló bizottság megalakult és működését — mely a budapesti ker. és iparkamara egész területére kiterjed — megkezdi.

A bejelentések megjegyzés nélkül vétettek tudomásul.

Az ipartestületi munkaközvetítő január havi tevékenységi kimutatása ismerttetvén, irattárba tetett.

A kereskedelmi és iparkamara véleményezés végett megküldötte a munkaközvetítés hatósági ellátásáról szóló 1916:XVI. t. c. kiegészítése tárgyában elkészített törvénytervezetét.

A tervezetet, valamint az erre adandó véleményes jelentést főjegyző mutatta be. — Az előjáróság a jelentés tartalmához hozzájárult.

A 25 évnél hosszabb időn át egy munkaadónál dolgozó érdemes ipari munkások, jutalmazása tárgyában kibocsátott pályázati felhívásra, mely a szaklap legközelebbi számában fog megjelenni.

Elnök felhívta a kartársak figyelmét.

A kamara felhívására — az 1920:XV. t. c. alapján az uzorabíróság mellé rendelt ülnökök névsorát helyesbítettük és kiegészítettük. E szerint az uzorabíróság mellé a következő kartársak delegáltak:

Mészáros Győző elnök, *dr. Strausz Vilmos* alelnök, *Szabó Samu* alelnök, *Weingruber Ignác*, *Schidella János*, *Freiwirth Jenő*, *Klauber József*, *Rónai Miklós* és *Singer Kálmán*.

A bejelentést az előjáróság helyesléssel vette tudomásul.

A járdafoglalási engedélyeknek április 1. előtt való igénybevehetése iránt a testület előterjesztéssel fordult a székesfőváros polgármesteréhez.

Az illetékes ügyosztálytól nyert értesítés szerint a főváros nem zárkózik el attól, hogy konkrét kérelemre egyes üzemeknek engedélyt — megfelelő díjak lerovása ellenében megadja. — Írásbeli elintézet még nem kaptunk.

Az előjáróság megelégedéssel vette tudomásul az előterjesztés sikerét.

Az ipartestületi tanonciskola első félévi munkaságáról szóló részletes beszámoló bemutatott és jóváhagyólag tudomásul vétetett.

LIEBHAUSER JÓZSEF

Kávéházi, vendéglői berendezések
Uvegben és porcellánban
Budapest, VII., Király-u. 51. Tel.: 1-428-84.

A *százalékrendszer* bevezetése illetve életbeléptetése körüli agitációval szemben *elnök* szükségesnek látta pontos adatok alapján a felszolgáló személyzet kereseti viszonyainak megállapítását. Ez a statisztika most elkészült és annak eredményét az illetékes kerskedelemügyi miniszter elé terjesztjük. E szerint a kávéházi főpincérek átlagos keresete 1936. V. 26.—1936. X. 26. között heti 64.30 pengő, fizetőké 47.44 pengő, felszolgálóké 32.20 pengő, amihez heti fizetés címen 6 pengő, ételmezés címen 2.40 pengő járult, ami összesen 40.60 pengő heti keresetet jelent.

Elnök ismerteti az ügy részleteit, összehasonlítja a személyzet kereseti viszonyait, más iparágak hasonló képesítésű és munkát végző személyzetének helyzetével.

Szlavek Károly, dr. Strausz Vilmos, Weingruber Ignác, Katona István és Singer Kálmán hozzászólásai után,

Az előjáróság a felterjesztéshez hozzájárult.

Ezután

Főjegyző felolvasta az 1936. év munkásságáról szóló *terjedelmes jelentést*, mely az elmúlt évnek a kávéipart érintő eseményeit, a testület munkásságát részletesen ismerteti.

Az előjáróság tagjai a jelentés egyes pontjaihoz megjegyzéseiket megtették, ezután az előjáróság a jelentést elfogadta, elhatározta, annak közzétételét és az évi rendes közgyűlés elé való terjesztését.

Az 1936. évi zárszámadás, *vagyongmérleg és az 1937. évi költségvetés ismerttetett*, melyeket az előjáróság jóváhagyott és a közgyűlés elé terjesztett.

Az 1936:VII. t. cikk egyes pontjai az *ipartestületi alapszabályok egyes pontjainak módosítását* tették szükségessé.

E módosításokat *főjegyző* terjesztette elő.

Az előjáróság az előterjesztett módosításokhoz hozzájárult és azokat a közgyűlés elé terjeszti.

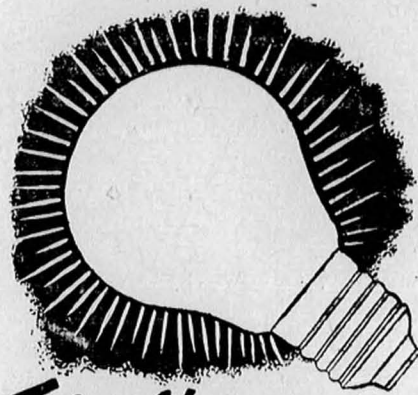
Az évi közgyűlés alkalmával *esedékesse váló tisztségek betöltése* céljából *elnök* javaslatára

Az előjáróság *jelölő bizottságot* küldött ki és abba a következőket választotta meg: *Gál Arnold, dr. Strausz Vilmos, Klauber József, Liszauer Gyula* urakat.

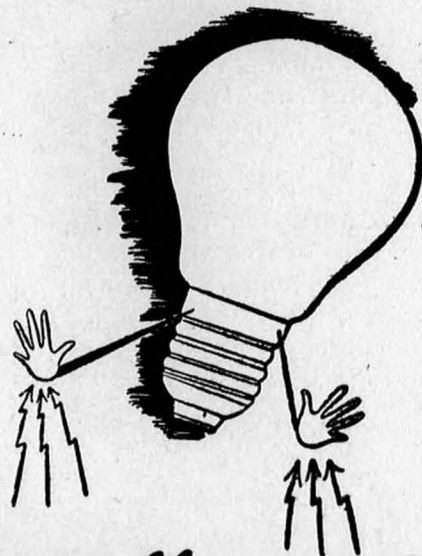
Freiwirth Jenő a nyári saison kezdete előtt szóvá teszi a szállított jég minősége elleni kifogásokat. Intézkedést kér.

Elnök utalva arra, hogy egy jéggyár alapítása tervbevetett ugyan, de ez a kezdeményezés eddig eredményre nem vezetett, *Freiwirth* felszólalása ügyében el fog járni.

A napirend tárgyai ezzel letárgyaltattak, mire *elnök* az előjáróság ülését befejezettnek jelentette ki.

Több fényt ad-

Kevesebb áramot
fogyaszt a

TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA

Gazdaságosabb áram-
fogyasztása révén

visszatérül
az ára!

A Budapesti Kávésok Ipartestületének évi jelentése az 1936. évi működéséről

Az ipartestületek törvény- és alapszabálysabta kötelessége, hogy munkásságukról úgy a lecsodabb hatóságok, mint a nyilvánosság és tagjaik előtt evrei-évre számot adjanak.

Ez az összerögiato kimutatás alkalmul szolgál arra, hogy egységes keretbe foglalva mutassa meg azt a munkát, melyet a testület, mint törvényes forum es gazdasági érdekképviselet egy év alatt kifejtett, — reamutasson azokra a tényezőkre, amelyek az ipar munkásságára fejlődésére betolyással vannak és tolmácsolja azokat a kivanságokat es onajtasokat, amelyek az ipar gyakorlati tenetösegei, gazdasági boldogulasa kivanatossa es szüksegesse tesznek.

Bár a székesfővárosi kavesipar magaban véve kisebb letszamu munkaadoi csoportot jelent, kapcsolataival fogva szervesen beleilleszkezik a tovaros ipari es gazdasági életébe es annak egyes kedvező vagy kedvezőtlen mozzanatai reá is kihathatnak.

A kavesipar nemcsak a gazdasági élet jelenségeire reagál, de a társadalmi es politikai élet egyes mozzanatait is megérzi.

Mindenesetre meg kell állapítanunk, hogy ez irányban az elmúlt évek folyamán panaszra okunk nincsen, a székesfőváros nyugalmát es békességét semmiféle tényező nem zavarta meg. — Sőt Európa es az egész világ kaotikus politikai es gazdasági viszonyai mellett Magyarország es Budapest voltak azok a nyugalmas szigetek, amelyeket a külföldiek ezrei szívesen felkerestek. — Ennek tulajdonítható idegenforgalmunk fellendülése, mely ha nem is mindig közvetlenül, de közvetve iparunkra is hatással volt.

Gazdasági viszonyainknak stabilizálása a deviza es utazási forgalom rendezése, bizonyos nyugalmi helyzetet teremtett, mely iparunk forgalmában is megmutatkozott. Ha valami jelentős forgalom emelkedéséről nem is számolhatunk be, tény az, hogy a forgalom az előző évekkal szemben nem gyöngült, sőt üzleteink egy részében gyenge fejlődés mutatkozott.

Ez a szerény emelkedés azonban nem mindig a viszonyok egészséges fejlődését mutatja, inkább a nyersanyagok piaci árának emelkedése es a százalérendszer bevezetésével átvállalt terhek következménye.

Ilykép ez a jelenség nem jelenti iparunk sorának jobbrafordulását, — mert a bevételeket még mindig olyan kiadások terhelik, amelyek valóságos eredmények elérését lehetetlenné teszik. Ezek a kiadások két csoportba tartoznak, az egyik a törvény-sabta közterhek es a normális üzemvitel költségei, a másik azoknak az üzleti gestioknak költsége, amelyek a forgalom emelése érdekében egyes üzemtulajdonosok — sokszor túlzott mértékben — bevezetnek. Ez egyes üzemekben néha be is válik, azonban az egyes helyeken bevált fogásokat mások is meggon-dolás nélkül áteszik, anélkül, hogy a várt eredményt elérnék. Ezek a gestiok, költséges attrakciók sok esetben passzívva teszik az üzletek mérlegét.

A másik jövedelmezőséget romboló es meggátoló ok a már évek óta hangoztatott árrombolás: a *dömping* kérdése. Bár a nyersanyagoknak es mezőgazda-

sági termékeknek drágulása a dumpingárok alsó hatarat megszabta, meg mindig vannak igen sokan, akiknek minden kalkulációjának alapja nem a piaci árak, a terhek beszámítása, de a szomszéd versenytárs ár-álljának lemasolása, — es ez a jobbik eset — vagy annak aláigerése.

Tárgyuagosan kell megállapítanunk, hogy a dumping nemcsak a kavesipar betegsége, de atvonul az egész kereskedelmi es ipari életen olyannyira, hogy mar az intéző hatóságok figyelmét is felkeltette. Rajtöttek arra, hogy az árrombolás jelenségei nemcsak a versenytársakat, magát az ipart, de az egész gazdasági életet, sőt a kincstár érdekeit is károsítják, minél fogva eszközt es módokat kell keresni annak megfektezésére. Miniszteri nyilatkozatok történtek, kamarai tervezetek dolgoztattak ki, sőt az év folyamán megjelent ipartörvénynovella (1936:VII. tc. 28. §) ilyirányú rendelkezéseket is tartalmaz. Mindez azonban a jövő zenéje, megvalósítása es keresztülvitele a következő évekre vár.

Iparunk életének legfontosabb mozzanata ebben az évben az *évszázados borravalórendszernek* — az év közepén — miniszteri rendelettel való eltörlése es a *szalalékrendszernek* életbeléptetése volt.

Hosszú évtizedek óta folytatott agitációnak es vitának kívánt ez a rendelet véget vetni, sikerült is megbolygatni a vendéglátó iparok nyugalmát, azonban a kérdés ezzel még mindig nem jutott nyugvopontra, sőt a legutóbbi idökben új propaganda kiindulópontjává vált.

Az 1936. évnek iparunkkal kapcsolatos eseményeit es változásait az alábbiakban részletezzük.

II.

Évi beszámolóink során mindenekelőtt azokkal a kérdésekkel kell foglalkoznunk, amelyek a törvényhozás, úgyszintén a végrehajtó hatalomtól eredvén, iparunk érdekeit különböző viszonylatokban törvényes erővel érintik.

Mint múlt évi jelentésünkben említettük, a kereskedelemügyi minisztérium *kettéválasztásának* hatásait — az azóta eltelt idő rövidsége miatt — csupán egy ízben éreztük, az év közepén megjelent borravalórendelettel, mellyel az alábbiakban részletesen foglalkozunk.

Az *általános ipari közigazgatás* szempontjából nagy fontossága van az 1936. év május 13-án kihirdetett új ipartörvénynovellának, mely 1936:VII. tc. cím alatt jelent meg. Most már az ipar kérdéseit négy törvény szabályozza: az 1884. XVII. tc., melyet az 1922:XII. tc. (ipartörvénynovella) módosított. Az ipartestületi reformról az 1932:VIII. tc. rendelkezik, míg az ipari közigazgatás egyes kérdéseinek szabályozásáról legújabbán az 1936. évi VII. tc. szól.

Ez az új novella, — melynek végrehajtási utasítása 1936. évi július 19-én 30.000—1936. Ip. M. sz. a. jelent meg, részletesen szabályozza mindazokat a kérdéseket, melyet az 1922:XII. tc. megjelenése óta a viszonyok változása, a gazdasági helyzet es a gyűjtött

tapasztalatok felvetettek. A novella újból szabályozza és szigorítja a társas iparüzés feltételeit, a mestervizsgalat kötelező bevezetése útján a szakmai képesíté-
 fokát emeli, lehetővé teszi a zártszám bevezetését és adott esetekben az iparjog megvonását. Ugyancsak a képzés fokozása érdekében újból szabályozta a tanoncidőt, a tanoncok jogviszonyait, rendelkezést tartalmaz az árrombolás ellen és a tanoncok és segédek foglalkoztatásának ellenőrzése céljából az ipar-
 testületi szék hatáskörét kibővítette. Hogy ezek a reformok a gyakorlatban hogyan fognak bevalni, a jövő mutatja meg.

Sajnálatos, hogy az új novella az új alapítások esetére a *közszükséglet mérlegetésének* kérdését a helyi szabályrendeletek hatáskörébe utalta. Minthogy a vonatkozó fővárosi szabályrendelet ilyen intézkedést nem tartalmaz, annak kiegészítéséig ez a szempont nem érvényesíthető, Tudtunkkal a főváros polgármestere ezt a kérdést már előkészítette.

A szállodai, vendéglői, kávéházi ipar gyakorlásáról szóló szabályrendelet átdolgozása ez évben sem került napirendre.

1936. évi november 3-án jelent meg a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 33.140 sz. rendelete, mely az annyit hangoztatott *áruházi kérdést* szabályozza. Habár e rendelet az áruházak vendégipar gyakorlását nem tiltotta el, arra való tekintettel azonban, hogy az új áruházak alapítása és új üzletágak bevezetése előzetes miniszteri engedélyhez kötött, a kérdés éle letompult.

Az 1921. évi IV. t. c. (italmérés törvény) végrehajtása és revíziója terén újabb intézkedés nem történt.

Évről-évre sérelmezzük az *árrágító visszaélésekről* szóló 1920. évi XV. tc. fenntartását. Amikor az árrombolás elleni küzdelem nemcsak a vendéglátóiparban, de az egész ipari és gazdasági életben közérdekké vált, amikor az 1936. évi VIII. t. c. — mint fentebb jelleztük, — már ily irányú törvényes rendelkezéseket tartalmaz, valóságos anakronizmus e törvény fenntartása.

Ehelyett az év utolsó hetében megjelent a m. kir. minisztérium 7450—1936. M. E. sz. rendelete, mely az árak ellenőrzését az *árelemző bizottság* hatáskörébe utalta. E rendelet kiadását csak azért nem kifogásoljuk, mert az 1920:XV. t. c. e kérdést sokkal súlyosabban szabályozza.

A zenéléssel kapcsolatos kéréseink a zenélési záróra meghosszabbítása, jambo és énekesi engedélyek, kávéházi tanc ügyében a m. kir. belügyminisztériumhoz benyújtott kéréseink — ismételt sürgetéseink ellenére — évek óta fekszenek elintézetlenül.

A vasárnapi szeszitalom eltörlésének, illetve módosításának ügye, bár ezt az idegenforgalommal kapcsolatos tényezők is sürgetik, egyelőre nem intéztett el.

A székesfőváros új lakbérszabályrendelete f. évi augusztus hó 1-ével életbelépett. Ennek iparunk szempontjából előnyös intézkedése a *hosszabb ideje fennálló bérletek felmondási idejének meghosszabbítása*, viszont új teher a kötelező szemétpénz bevezetése.

Az *újévi ajándékok* osztogatására vonatkozó tiltó határozatot testületünk ez évben is fenntartotta. A helyzet azonban az, hogy kartársaink egy része túlteszi magát a testületi szolidaritás kötelezettségén.

A vendéglátó ipar üzeminek idegenforgalmi szempontból való ellenőrzésére az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal állítatott fel, mely mellé az Idegenforgalmi Tanács szervezetetett meg.

Az *automata billiárdok* felállítását és üzemben tartását, melyeknek elterjedése a kávéipar érdekeit veszélyeztette, a m. kir. belügyminiszter 184.300—1935. sz. rendeletével rendőrhatalósági engedélyhez kötötte.

A *bortermelés és borforgalom kérdéseit* — a változott viszonyoknak megfelelően az 1936. évi V. t. c. újból szabályozta.

Itt említjük még azt, hogy a m. kir. államrendőrség főkapitánya az *ebeknek nyilvános helyiségekbe* való bevitelét tiltó rendelkezést felújította.

III.

Nemcsak a kávéipar, a vendéglátó iparok többi ágaival együtt, de az egész gazdasági élet állandóan panasolja az évek óta konzekvensen fennálló túladóztatást. A régi adónemek mellé új adóztatási címek kreálnak, a régi *egyeneseadók* kivételése mind intenzívebbé válik, tekintet nélkül arra, hogy az adóalanyok elbírák-e azokat viselni, vagy át tudják-e hárítani. Habár a kincstár pénzügyi helyzete az elmúlt évről szóló jelentések szerint, kedvezőbben alakult, még szóba sem kerül az ipar és kereskedelem terheinek könnyítése.

Még csak mérni sem kell!

Minden kávéhoz mindig valódi
 :Franck: kávépótlékot adjon!
 Jelentős jövedelmet biztosít
 magának!

Az egyenesadók kivétele alkalmával a fennálló utasításoknak megfelelően az érdekeltségek szakértőket delegálnak. E szakértők működése többé-kevésbé illuzórikus, mert azok véleményét az illetékes hivatali tényezők jóformán sohasem veszik figyelembe, úgy hogy önkéntelenül is az a kérdés merül fel, van-e egyáltalán célja a szakértők kiküldésének?

Az elsőfokú kivétel hibáit a *felszólamlási eljárás* lenne hivatva korrigálni, sajnos iparunknak mindössze két ilyen bizottságban van képviselője, akik ott derekas munkát végeznek.

Meg kell állapítanunk, hogy közvetlen a *háború után ideiglenesen életbeléptetett különféle adónemek* nemcsak, hogy érvényben tartatnak, de terhük sokszor fokoztatik.

Ilyen a *fényüzési forgalmi adó* és a *forgalmi adó*, amely közel két évtizede van életben. Bár számtalanszor reámutattunk arra, hogy a viszonyok és a gazdasági helyzet leromlása minden fényüzést illuzóriusá tettek, az adó — habár lerovása tekintetében bizonyos könnyítések történtek, változatlanul fennáll.

Ugyanez áll a forgalmi adóra nézve.

Az iparunkat terhelő *fényüzési és forgalmi adó lerovása*, mint az előző években adóközösség keretében történt.

Az 1936. évi adóközösség — 1935. évi december 20-án 111 taggal alakult meg. Az 1936. március 16-án tartott közgyűlés az adóközösség szerveit választotta meg, megtörtént az átalányok kivétele, majd április 8. és 9-én megtartattak a fellebbezési tárgyalások. A kinstár által kirótt átalány 254.340.— pengőt tett ki. Az év folyamán 9 tag csatlakozott, üzletmegszüntetés, hátralékok miatt 3 tag töröltetett az év végén az adóközösségnek 117 tagja volt.

A *személyzeti kereseti adó*, úgy mint az előző években, az elmúlt évben is átalányozás formájában a változatlan tételekkel tartatott fenn.

A személyzeti kereseti adót terhelő 250%-os *külnadó* ez évben is változatlan összegben terhelte az adófizetőket.

Ipartestületünk évek óta kéri és sürgeti a már idejét múlt és ugyancsak átmeneti céladóként bevezetett *székesfővárosi vigami adó* eltörlését. A kávéházak kártya forgalmának összezsugorodásával mindjobban csökken az adókivétel alapja, mit az is bizonyít, hogy a főváros vigalmi adó bevételei 9 év alatt 70%-kal csökkentek. A székesfőváros azonban pénzügyi szempontokból ragaszkodik ez adó fenntartásához — annak lerovására azonban az *átalányrendszer* formájában adott könnyítést.

Megjegyezzük, hogy a vigalmi adó annak idején a székesfőváros inségakcióinak fedezetéül szolgált. Az utóbbi évek folyamán ugyanis ezen cél szolgálásban kirovatott az „*egyszeri inségadó*”, mely azóta minden évben újból kirovatik.

A *járadafoglalási díjak mérséklése* iránt benyújtott kérésünk — nem teljesült.

Állandóan napirenden tartjuk az *elektromos áram* és a *gáz árának leszállítását*. A székesfőváros illetékes osztályai állandóan foglalkoznak ezzel a kérdéssel, az év vége felé életbelépett az elektromos áram tarifareformja, amely azonban csak a lakásokra vonatkozólag tartalmaz intézkedéseket. Újév után pedig megjelent az *ipari gáz új tarifája*.

E kérdéssel kapcsolatosan állandóan foglalkoztunk a világítás kérdéseivel kapcsolatosan a technikai berendezések ügyével. Az utóbbi évek folyamán propagált új lámpák minősége a gyakorlatban nem mindig vált be. Ha fényerejük és kihasználásuk jobb is, tartósságuk sokkal gyengébb, úgy hogy a lámpa-beszerzés és pótlás költsége több kiadást jelent.

Az 1936. év folyamán vált esedékessé az *italméri illetéknek* újabb három évre való kivétele. E téren tagjainknak a kellő információt megadtuk, az illetékes tényezőkkel megismertettük iparunk helyzetét és a megtartott felszólamlási tárgyalásokon testületünk delegáltjai: *Mészáros Győző* elnök és *Gál Arnold* alelnök útján részt véve, sikerült a sérelmes kivételek korrigálását keresztülvinniök.

A *társadalombiztosítási járulékok* ügyében a helyzet változatlan maradt, az előző években megálapított átalányok továbbra fenntartattak.

Az év áprilisában a m. kir. belügyminiszter úr a *munkavállalók új összeírását* rendelte el, mely kötelezettségre a testület tagjait külön is figyelmeztettük és a hozzánk fordulóknak a szükséges információkat megadtuk.

A *társadalombiztosítási hátralékok* rendezése ügyében az 1935. évi július 28-án megjelent 6500—1935. M. E. sz. rendeletnek megfelelően benyújtott törlési kérvények az 1935. év folyamán kerültek tárgyalás alá. Sajnos ez az eljárás nem mindig felelt meg az érdekeltségek intencióinak.

Ide tartozik, hogy mult évi szeptember 1-ével megkezdődött az *öregségi járulékok fizetése*.

Azok a munkavállalók, akik 1929. január 1-től kezdve öregségi biztosításra be voltak jelentve, és munkájuk egy napig sem szünetelt, szeptember 1-én elérték az öregségi biztosításhoz szükséges 400 hetes várakozási időt.

A *Zeneszerzők, Zeneműkiadók, és Szövegírók Szövetkezete* az 1935. évre kivett *jogdíjatalányokat* 1936-ban is érvényben tartotta. Egyes konkrét panaszokat mindenkor rövid úton, kölcsönös megegyezéssel intéztünk el.

A *kártyabeszerzése*, illetőleg annak *minősége* tárgyában beérkezett panaszokkal testületünk állandóan foglalkozott és igyekezett azokat orvosoltatni.

A *kártyaellenőrzések rendszere* ellen ez évben is ismételtén felszólaltunk. Reámutattunk e rendszer vexatorikus, felesleges és semmiféle kincstári érdek nem szolgáló voltára és kértük annak megszüntetését. Az ügy tárgyalás alatt áll.

A *dohányárúsitási jutalékok* ügyében a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság az eddigi helyzetet tartotta fenn.

Itt említjük még meg, hogy az év folyamán a *szalvétaadó* bevezetésének gondolata felmerült. E címen óhajtotta egy érdekeltség egy közhasznú cél javára a kávéházak és vendéglátó üzemek forgalmát megadóztatni. A tervvel szemben az érdekeltségek egyöntetűen állást foglaltak, mire a m. kir. belügyminiszter úr kijelentette, hogy ez adónem bevezetéséhez *nem járul hozzá*.

IV.

Az ipartestület törvény- és alapszabálysabta kötelessége, hogy az ipar üzletvitelének rendje, tisztessége felett őrködjék, hogy olyan üzletviteli szokások és módok ne alakuljanak, amelyek a kartársi szolidaritás, a tisztességtelen verseny-törvény szabályaiba ütköznek.

Évek óta foglalkozik testületünk az *árverseny* — közkeletűvé vált kifejezéssel — *dumping kérdéseivel*, melynek súlyos konzekvenciáit nem egy iparúzó a maga bőrén érezte meg.

A dumping jelenségeinek leküzdését testületünk még 1935. végén kísérelte meg. Mint előző évi jelentésünkben közöltük, kerületi értekezleteket hívtunk össze, melyek elé azt a javaslatot terjesztettük, hogy állapíttassanak meg a kávéházak minimális árai. A testület tagjai e kezdeményezést örömmel tették magukévá. Mielőtt a kérdés érdemben elintéztetett volna, máris a nyilvánosságra került, ami időelőtti és a tényeknek meg nem felelő kritikát váltott ki.

Az 1936. évi január 24-én tartott előjárósági ülésen elnök — bejelentette, hogy az évi rendes közgyűlés elé, a kávéházi árak megállapítására vonatkozólag javaslatot terjeszt elő.

A kérdés tovább tárgyalatott és az időközben beszerzett információk és hivatalos nyilatkozatok figyelembevételével a február 24-én megtartott közgyűlés a következő határozatot hozta.

„A Budapesti Kávésok Ipartestületének 1936. február 24-ére egybehívott közgyűlése kimondja, hogy a kávéházakban felburjánzott árrombolás megszüntetését és a célból irányárak megállapítását szükségesnek tartja. Arra való tekintettel azonban, hogy a közeli időkben a közüzemi szolgáltatások árának újabb megállapítása napirenden van, tekintettel továbbá arra, hogy ugyancsak a közeli napokban az ipartörvény novella, amely ez ügyben megfelelő rendelkezéseket tartalmaz, a törvényhozás elé kerül, a közgyűlés kimondja, hogy az irányárak megállapítását egyelőre felfüggeszti. Felhatalmazza azonban az ipartestület elnökét, hogy ezt a kérdést, amikor azt alkalmasnak és időszerűnek látja, újból napirendre tűzze és arra esetleg egy rendkívüli közgyűlést hívjon össze, amely azt letárgyalja.”

Az *ipartörvény novella* az év közepén lépett érvénybe, az árrombolás megtorlására és meggátlására megfelelő rendelkezéseket tartalmaz ugyan, de a törvény e részének végrehajtási utasítása még kidolgozás alatt van.

A kereskedelmi és iparkamara az *árrombolás elleni felelősi bírósága felállítását* javasolta, ez azonban az év folyamán nem valósult meg.

A nyersanyagok fokozódó drágulása, mindjobban szükségessé tette a mesterségesen *lenyomott árak rendezését*. Ezt kartársaink egy része keresztülvitte akkor, amikor a borraalórendszer megszüntetése folytán *főpincérek* terheinek a munkaadó által való átvállalása az üzemi költségeket jelentősen emelte.

A testület elnöksége — bár teljes mértékben indokoltan látta a történt igen mérsékelt áremeléseket — a két kérdés egybekapcsolását *nem tartotta szerencsésnek*, és azt későbbi időpontra halasztandónak vélte.

Az elnökség aggodalma jogosnak bizonyult, a propaganda, az áremeléseket a százalérendszer bevezetésével hozta kapcsolatba. E felszólamlások hatása alatt az *Árelemző Bizottság a kávéházi áralakulás és gazdasági helyzet ismertetésére hívta fel a testületet*, mely a felhívás folytán 20 kávéház részletes és pontos adatait összegyűjtve, kimutatta, hogy a kávéházak jövedelmezősége — ha ilyenről beszélni lehet — minimális.

Az *Árelemző Bizottság* a felterjesztés adatait helyszíni vizsgálatok útján ellenőriztette és tudomásul vette.

Ipartestületünk a székesfőváros polgármesterénél szóvá tette az iparhatóságok újabb gyakorlatát, hogy mellőzik a szabályrendeletnek a *kávéházak alapterületére*, valamint a *billiárd tartására* vonatkozó rendelkezéseit.

Amikor a lakbérmegekötöttségek idején indokolt volt a fennálló korlátozások enyhébb kezelése, ma már erre semmi szükség nincsen. A kereskedelmi és iparkamara ezt a kérdést magáévá tette és kimondta, hogy ma már sem az üzlethelyiségek szempontjából, sem idegenforgalmi szempontból nincs szükség kivételes állapotok tüzésére, sőt éppen a különleges budapesti kávéházi ipar nivójának és színvonalának megőrzése érdekében a szabályrendelet eredeti rendelkezéseinek fntartását kívánja. Ugyancsak kimondta azt is, hogy a billiárdtartás a kávéházi ipar szerves része és ezért külön billiárd-szalonok részére iparengedélyek kiadását nem tartja megengedhetőnek.

A székesfőváros polgármestere ezt a felfogást magáévá tette és megfelelő rendelkezést adott ki.

Ipartestületünk már régebben kezdeményezte és állandóan napirenden tartotta az *üzleti tulajdon védelmének* kérdését. A kereskedelmi és iparkamara az folyamán újból napirendre tűzte ezt az ügyet és megfelelő javaslatot terjesztett a kereskedelemügyi miniszter elé. Az ügy természetesen hosszabb tárgyalást igényel, érdemleges döntés csak a jövőben várható.

Itt említjük meg, hogy az új lakbérzsabályrendelettel élethelénelt *kötelező személnéz* elrendelése ellen felterjesztéssel élünk. Megfelelő adatokat is gyűjtöttünk. A székesfőváros polgármestere az előterjesz-

CORVINA

könyv- és papirkereskedés

VIII., JÓZSEF-KORUT 48

Telefon: 1-375-86

Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás!

Modern kölcsönkönyvtár

havi bérdíj 1 pengő

tést nem találta teljesíthetőnek.

Ipartestületünk előjárósági ülésein ismételen szóba kerültek a különböző kartelek, a *sörkartel*, *ásványvíz*, *szikvíz* és *jégartel* ügyei.

A *jégyárak* indokolatlan áremeléseivel szemben az élelmezési iparágak közös *jégyár* felállításával kívántak védekezni. A kezdeményezés a vendéglős ipartestületből indult ki, hol ez ügyben közös értekezlet tartatott és az előkészítő munkálatok megindítása határozottat el. A kibocsátott kérdőívek azonban olyan csekély érdeklődésről tettek tanuságot, hogy az eszme megvalósítása elhalasztatott.

Az *áruházi rendelet* kiadásairól már fentebbiekben szólottunk.

A *tejivók és tejüzemek* versenye ügyében a helyzet változatlan maradt, minthogy új tejivó ez évben nem létesült, viszont a fentebb szóvá tett dumping sok esetben a kávéházak és tejivók árait egymáshoz közel hozta.

Az új kávéházak alapítását megakadályozó, illetőleg a közszükséglet szempontjainak figyelembevételét elrendelő az 1922:XII. t. c. 38 §-a rendelkezéseinek az 1936:VII. t. c. 12. §-a folytán történt hatályon kívül való helyezéséről már fentebb szólottunk. Ez a korlátozó intézkedés a multban teljes mértékben bevált és kívánatos lenne, hogy a székesfőváros — a törvény rendelkezéseinek megfelelően — a kávéházi ipar gyakorlásáról szóló szabályrendeletet mielőbb egészítse ki.

Idestova harmadik éve tárgyalja a belügyminisztérium ipartestületünknek egyes vendéglők indokolatlan *éjjeli nyitvatartása* ügyében benyújtott előterjesztését. Bár időközben egy-két kirívó esetben az éjjeli nyitvatartási engedély megvonatott, az ügy érdemben még mindig nincs elintézve.

Ugyancsak az év folyamán merült fel a *gyógyszerek kávéházakban való kiszolgáltatásának* kérdése. Évek hosszú során át szokássá vált, hogy a kávéházakban fejfájás vagy kisebb rosszullét elleni szerek állanak a vendégek rendelkezésére. Ezt a gyakorlatot a Budapesti Gyógyszerész Testület kifogásolta. A megindított tárgyalások eredményeképp sikerült a Budapesti Gyógyszerész Testülettel megállapodást kötni, melyet kartársainkkal megfelelően közöltünk.

Rövid idő múltán a Bp. Gyógyszerész Testület e megállapodást egvoldalulag felbontotta, állítólag azért, mert annak feltételeit kartársaink nem tartották volna be. Konkrét panaszok hiányában az üggyel érdemben foglalkozni nem tudtunk, mindenesetre ismételen figyelmeztettük kartársainkat, hogy a gyógyszeres árusítására vonatkozó rendelkezéseket szigorúan tartsák be.

Külön kell foglalkoznunk a *zenés kávéházakat érintő* kérdésekkel.

Mindenekelőtt szóvá kell tennünk a zenés kávéházak *zeneszolgáltatásának* szinte korlátozás nélküli fokozását. Óriási bel- és külföldi zenekarok, énekesek, énekesnők igen nagy mértékben növelték a kávéházak zeneköltségeit. A mult év őszén nem kevesebb, mint 21 kávéházban voltak énekesnők („diseusok“)

szereződtetve. Hogy az ezzel járó költségeket, engedélydíjakat és egyéb járulékaikat kartársaink hogyan bírják elviselni, valóban problematikus.

A kávéházak gazdasági kérdései során szólunk kell a *kávéházi játékokról* (kártyázás) is. A kávéházi játékok, melyek valaha a kávéházak bevételeinek tekintélyes részét tették, hovatovább teljesen elvesztik jelentőségüket.

Kartársaink — a verseny során — erről a bevételről csaknem teljesen lemondottak. Igen sok helyen a kártyapénzt azoknak, akik a kártyát magukkal hozzák, teljesen elengedik, ennél fogva a kártya behozatala mindjobban terjed. Vannak üzletek, amelyekben az ilyen vendégek 20 fillér vigalmi adót fizetnek, viszont van arra is eset, hogy ezt a tulajdonos sajátjából viseli.

A kártyabevételt még megmaradó részét pedig a *bridgeszalónok vezetői* veszik igénybe, akiknek beállítása és szerződtetése körül hova-tovább olyan verseny alakul ki, mint egykor a „cigányprimás-primadonnák“ körül.

V.

Iparunk elmúlt évének egyik legfontosabb mozanata az évtizedek óta támadott *borraivalókérdésnek* miniszteri rendelettel való megszüntetése és a százalékos rendszer bevezetése.

Dr. Winckler István m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1936. évi április hó 25-én kelt 2787. számú rendelete úgy látszott, hogy ezt a sokat vitatott kérdést gordiusi csomóként oldja meg és a százalékszerű bevezetése nyugalmi helyzetet teremt a vendéglátó iparokban.

Sajnos — amint azt előreláttuk — nem így történt.

A legutóbbi évek szociálpolitikai intézkedései során életbelépett a minimális munkabérek megállapításáról szóló 6600—1935. M. E. számú rendelet végrehajtása során a m. kir. kereskedelemügyi miniszter még március hónap folyamán jelentést kért a vendéglátó iparokban érvényben lévő munkabékekről. A felhívásra a testület részletes elaboratumban válaszolt és annak a várákozásának adott kifejezést, hogy amennyiben a minimális munkabérek megállapítása aktuálissá válik, ipartestületünk is meghallgattatik. Valóban április hó folyamán meghívást kaptunk a m. kir. kereskedelemügyi minisztériumba, ahol közölték velünk, hogy a bizottság kiküldését a miniszter el fogja rendelni. A bizottságba 3 munkaadó, 3 munkavállaló és 3 semleges tag fog kiküldetni. Ez alkalommal részletesen kifejtettük azokat a szempontokat, amelyek a bizottság kiküldését feleslegessé teszik, azonban a referens kijelentette, hogy ilyen irányú döntés már történt és a bizottság ki fog küldetni. Ezt a határozatot tudomásul vettük és a bizottsági tagsági helyekre a jelölést megejtettük. Ez eseményekről az április 24-én tartott előjárósági ülésnek számoltunk

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti.

be, mire váratlan meglepetésként április 26-án megjelent a fentidézett számú rendelet.

Kétségtelen, hogy a minden előzetes információ és az érdekeltségek megkérdezése nélkül kiadott rendelet, úgy a nyilvánosság előtt, mint az érdekeltségek körében igen nagy recenzust keltett.

Nyomban a rendelet megjelenése után a vendéglátó iparok két testülete a kérdést közösen megbeszélte és külön-külön abban állapodott meg, hogy a rendelet kiadása ellen kifogást nem tesz, ellenben a kezdődő tavaszi és nyári szezónra való tekintettel életbeléptetésének 6 hónappal való elhalasztását kéri. Egyben oly értelmű előterjesztéssel fordultak a kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy a rendeletnek a gyakorlatban keresztülvihetetlen rendelkezéseinek megmagyarázását, illetve módosítását kéri.

Az előterjesztés így értelemben be is adatott.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1936. évi április 29-én tartott ülésén is szóba került a rendelet.

Ez alkalommal a budapesti Kávésok Ipartestülete részéről *Mészáros Győző* elnök, kamarai tag, a szállodás és vendéglős testület részéről *Gundel Károly* kamarai tag ismertették az érdekeltségek felfogását és kívánságait, mire

Éber Antal kamarai elnök magáévá tette az érdekeltségek felfogását és a kamara részéről is azt a javaslatot tette, hogy a kormány a rendelet életbeléptetését hat hónapra halassza el.

Mindezek az előterjesztések, eljárások, kérések hiábavalók voltak, a miniszter úr a rendelet életbeléptetéséhez ragaszkodott és így az május 26-án életbelépett.

A rendelkezésre álló rövid idő alatt kellett a szükséges előkészületeket megtenni, a rendelet intézkedéseit és végrehajtásának módját kartársainkkal megismertetni.

Szaklapunk május 1., 15., június 1. és 15. számai csaknem teljesen az új rendszer életbeléptetésével járó rendelkezésekkel és teendőkkel foglalkoztak. Május 5-én rendkívüli előljárásági ülésen, május 23-án rendkívüli nagygyűlésen, május 25-én a mulatótulajdonosok gyűlésén, június 3-án taggyűlésén és a június 23-án tartott előljárásági ülésen foglalkoztunk a százalékrendszer megvalósításával, bevezetésével és a szükséges intézkedésekkel.

A testületek *állásfoglalása és információs szolgálata* folytán a százalékrendelet *zökkenő nélkül lépett életbe.*

A kérdést természetesen állandóan figyelemmel kísértük, adatokat gyűjtöttünk és egy félesztendő után a következőket állapítottuk meg.

A *százalékrendelet* életbeléptetése és rendszere teljes mértékben igazolta a munkaadók érdekeltségek felfogását. A kávéházi felszolgáló személyzet keresete az összegyűjtött adatok szerint, átlagban mintegy 30%-ot esett. Bár még mindig megfelel az ipari munkásság általános kereseti viszonyainak, — kétségtelenül károsodást jelent a munkavállalókra nézve.

Természetesen ez a helyzet ahelyett, hogy iparunkban nyugalmat teremtett volna, újabb agitációra szolgált alkalmul és most a legkisebb munkabérek megállapítása került napirendre, illetve a propaganda ezt a kérdést helyezte előtérbe. A minisztérium ez ügyben azt az álláspontot foglalta el, hogy egyelőre a helyzet végleges alakulását várja meg.

Kétségtelen, hogy a legkisebb munkabérek megállapítására a megváltozott kereseti viszonyok mellett sem szükség, sem lehetőség nincsen, mert sem az ipar újabb terheket viselni nem képes, sem a közönségre azokat áthárítani nem lehet.

Az idegenforgalmi érdekekre való tekintettel ipartestületünk összeíratta a főváros *kávéházaiban alkalmazott felszolgálók nyelvtudását.* Az adatokból, kitűnt, hogy a nagyobb kávéházakban alkalmazott 860 pincér közül 700-an beszélnek idegen nyelvet.

Ipartestületünk *munkaközvetítője* ez évben is igyekezett feladatát teljesíteni. Amint évről-évre állandóan hangoztatjuk, kartársaink jó része nem ismeri fel a munkaközvetítő intézményének jelentőségét és személyzeti szükségletük fedezése alkalmával sokszor mellőzi saját intézményünket. Ily módon megfelelő munkaalkalmak hiányában maguk a munkavállalók sem keresik fel kellő mértékben a munkaközvetítőt. Ez intézményünk *eredményes munkát* csak akkor végezhet, ha kartársaink kötelességüknek érzik, hogy munkásaikat munkaközvetítőnk útján állítják be. Ipartestületi munkaközvetítőnk 1936. évi munkásságát az alábbi táblázat mutatja.

A megrendelt munkás minősége:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Összesen:
főpincér	0	0	0	0	0	0	3	4	1	0	0	0	8
felszolgáló	185	63	38	80	155	106	102	87	54	38	34	129	1071
felirónő	4	8	8	10	16	17	7	6	9	11	4	6	106
kávéfőző	11	14	17	20	25	15	18	9	15	12	18	10	184
kávéfőzőnő	23	17	13	17	15	18	27	27	9	18	42	19	245
mosogatónő	181	48	34	24	32	14	37	47	60	49	35	43	604
takarítónő	62	26	18	47	42	41	34	49	35	67	66	78	565
konyhalegény	31	13	42	21	14	19	14	32	22	18	24	26	276
házi szolgáló	6	12	9	11	11	18	12	18	17	10	3	1	128
trafikos	1	0	0	1	6	0	1	2	0	4	2	4	21
ruhátörös-telefonos	0	0	1	1	1	1	0	0	4	5	5	6	25
ujságos	2	3	0	2	0	1	0	0	0	0	0	1	9
tanonc	1	0	0	0	2	1	0	2	0	1	1	1	9

Békéltető bizottságunk összesen 4 ízben ült össze, amikor 19 ügyet intézett el. Ezek közül ítéletet hozott 6 esetben, megegyezéssel végződött 8 panasz, a munkaügyi bírósághoz utasított 5 ügy.

Kisebbségi panaszokat rövid úton a felek meghallgatása után igyekeztünk elsimítani.

A *százalékos rendszer* életbeléptetése után — bár a propaganda számos elszámolási panaszról szólt, — mindössze egy esetről szerzett a testület tudomást. Ez az eset is a felek meghallgatása után, békés megegyezéssel intéztetett el.

VI.

Testületünk *tanonciskolája* az 1935—36. tanévben 24. tanévét fejezte be és az 1936—37. évvel 25. tanévét kezdte meg. Az iskola növendékeinek létszáma 51-et tett ki, ami az előző évhez képest 7 főnyi emelkedést jelent. A testületi iroda az 1936. évben 23 tanoncszerződést lajstromozott, az előző évekről 27 tanoncot tartott nyilván, a tanonclétszám az év végén 50-et tett ki. Az év folyamán felszabadult és segédlevelet kapott 23, tanoncszerződését felbontható 8.

Az 1935—36. tanévet június 20-án tartott záróvizsgálattal fejeztük be, az 1936—37. tanév szeptember 9-én kezdődött, összesen 51 tanulóval, akik osztályonként következőképpen oszlottak meg:

I. osztály	12
II. osztály	19
III. osztály	12
IV. osztály	8

Összesen: 51

A tanonciskola vezetését és irányítását ebben az évben is *Marton József* székesfővárosi elemi iskolai igazgató, nagy szeretettel és lelkiismeretes munkával teljesítette. Mellette a következő tanügyi és szakmai hitoktatók működtek: *Süle József* r. kath. hitoktató, *Szabó Lajos* ref. hitoktató, dr. *Rózsa Ignác* c. felsőkereskedelmi iskolai igazgató, *Rózsa Péter* középiskolai tanár, dr. *Havas Nándor* ipartestületi főjegyző, ifj. *Ottó Dezső* szakelőadó. A tanonciskola céljaira a székesfőváros polgármestere 60 pengő segélyt utalt ki.

Iskolánk tanulmányi kirándulások, hazafias ünnepek keretében igyekezett növendékeinek szakmai tudását fejleszteni és hazafias lelkesedését ébren tartani.

Itt kell felemlítenünk, hogy az 1936. évi VII. tc. a *tanoncidőt* a szakmai kiképzés fokozása érdekében *meghosszabbította*, úgyszintén a kötelező *mesztervizsgát* bevezette. Természetesen ezzel a tanoncoktatás feladatai is szélesebb jelentőséget nyertek.

A törvény szerint elrendelt *levente oktatást* *Hernády Nándor* nv. alezredes levente-főoktató vezette külön szakmai csoportokban.

VII.

A Budapesti Kávésok Ipartestületét a magyar kávéipar 250 éves múltja, kulturális tevékenysége kötelezi a tradíciók szolgálatára. A testület állandó kontaktust tart fenn a különböző *kulturális, hazafias és szociális* tényezőkkel, természetesen elsősorban az ipari és gazdasági érdekképviseletekkel.

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában* a kávéipar érdekeit *Mészáros Győző* elnök, kamarai tag képviselte, ki a felmerülő aktuális ügyekben több ízben felszólt.

Ugyancsak élénk kontaktust tartottunk fenn az *Ipartestületek Országos Központjával*, mely iparunk ügyeit mindenkor teljes szeretettel tette magáévá.

Az *idegenforgalmi* mozgalmakban mindenkor résztvettünk és igyekeztünk ezt a nagyjelentőségű gazdasági ágat szerény erőnkkel szolgálni.

Szakmai kérdésekben a bennünket megkereső hatóságoknak, bíróságoknak, ipari érdekeltségeknek és magánfeleknek számos ízben rendelkezésére álltunk.

Iparunk ügyeiben a *kereskedelemtügyi* minisztériumban, pénzügyminisztériumban, a belügyminisztériumban, a székesfőváros polgármesteri ügyosztályában sokszor eljárunk.

A *sajtóval való kapcsolatainkat* ez évben is változatlanul fenntartottuk. Diákjóléti, kulturális és hazafias célokra tekintélyes összegeket áldoztunk. A „Buzavirág“ mozgalomra tagjaink figyelmét ismételtelen felhívtuk.

Állandó segélyben 13 megrokkant kartársunkat, illetve azok özvegyeit részesítettük, akik részére az év folyamán 2374 pengő utaltunk ki. Az iparban megrokkant munkások és családtagjaik között az év folyamán alkalmi segélyek címén és a karácsonyi ünnepek alkalmából 1318 pengő segélyt osztottunk szét.

VIII.

Ipartestületünk egyéb tevékenységéről a következőkben számolunk be.

Az ipartestület elnöksége és tisztikara a testület tagjainak ipari és gazdasági vonatkozású ügyeiben mindenkor rendelkezésére állott és arra törekedett, hogy kartársaink üzletvitele a súlyos viszonyok mellett megkönnyíthessék. Az ipari közigazgatás körül felmerült kérdések és panaszok, kontár ügyek, jogosulatlan iparűzések stb. stb. a százalékos rendszer bevezetése és azzal járó intézkedések állandóan foglalkoztatták ipartestületünket és igyekeztünk a jogos álláspontot érvényesíteni.

A székesfőváros polgármesterének megbízásából az *iparhatósági biztos* teendőit ez évben is dr. *Hernády Jenő* székesfővárosi főjegyző látta el, akinek jóakarati támogatásáért, hasznos tanácsaiért és iparunk érdekeinek méltányolásáért e helyen is köszönetünket fejezzük ki.

Az 1932. évi VIII. tc. szerint hatósági vizsgálat két ízben tartott és pedig először 1936. április folyamán, amikor a testület előző évi zárszámadása, vagyommérlege és költségvetése vizsgáltatott felül és amelyet a székesfőváros polgármestere 1936. június 8-án 52.203—1936-V. számú véghatározatával vett tudomásul és hagyott jóvá. Másodízben 1936. évi december 2-án vizsgáltatott meg a testület könyvvizsgálata, ügy- és pénztár kezelése, amelyet a polgármester úr 58.374—1936-V. ü. o. számú végzésével teljes rendben talált.

Számos szűkebb és tágabbkörű értekezleten, elnökségi megbeszéléseken kívül az év folyamán 10 előljárásági ülést, 1 közgyűlést, 1 nagygyűlést, 2 tagértekezletet és 3 békéltető ülést tartottunk. A szokásos

társasvacsorát február 24-én, az évi rendes közgyűlés után nagy érdeklődés mellett tartottuk meg.

Minden évben kegyelettel emlékezünk meg iparunk halottairól. Testületünk tagjai közül *Szóvay Sándor* az 1935. év december 30-án. Özv. *Drucker Samuné* október 24-én hunytak el. Régebbi kartársaink közül *Bittner János* m. kir. kormányfőtanácsos, v. kamarai alelnök augusztus 25-én bekövetkezett váratlan elhunytát, úgyszintén a régi harcosgárda egyik érdemes tagjának, *Pallai Miksának*, az egykori kávésszövetség elnökének, ipartestületünk volt pénztárosának december 16-án történt halálát gyászoljuk.

Ipartestületünknek saját tagjaival, valamint a nyilvánossággal való kapcsolatait a *Kávésok Lapja* szolgálta mely ez évben 12. évfolyamát fejezte be.

A szakirányú irodalmat és a szükséges tudnivalókat a IX. évfolyamban megjelent *Magyar Kávésok Évkönyve* foglalta egybe.

IX.

Ipartestületünk tagjainak száma 1935. év végén 180 volt. Az 1936. év folyamán belépett 20 tag. Üzletét megszüntette 21 tag. Ennélfogva a létszám az év végén 179. Ezek közül ipart folytat 170, iparát nem gyakorolja 9 tag.

1936. évben iktatásra került 1184 ügyirat, amelyek közül az év végéig elintézését nyert 1180. Elinézetlen maradt 4 darab. Kiállítottunk 119 darab munkakönyvet és 2 darab ideiglenes igazolványt. Segédvizsgát két ízben tartottunk, amelyek eredményeképpen 23 tanonc kapott segédlevelet és munkakönyvet.

Részletes számadásainkat jelentésünkhöz csatolva mutatjuk be, ezek szerint bevételeink 111.769.31 pengőt tettek ki, míg kiadásaink 75.635.17 pengőre rúgtak. Ennélfogva az 1937. évre 36.134.74 P egyenleget viszünk át.

Itt kell bejelentenünk, hogy az előirányzott költségvetés tételeit, általában sikerült betartanunk, egyes tételeknél kisebb — a változott viszonyok által indokolt — túllépések mutatkoznak. Ez a túllépés főként a „Pest-Budai Kávésipar“ történeténél merült fel, mely a rendelkezésre álló anyag bőségénél fogva az eredetileg tervezett egy kötet helyett, két kötetet tesz ki. A munka egyébként most már készen áll és reméljük, hogy e címen a jövőben bevételekről is számot adhatunk.

Ezek alapján tisztelettel kérjük, hogy a zárószámadás jóváhagyása alkalmával a túllépett tételekre vonatkozólag is a jóváhagyást megadni szíveskedjenek.

Megemlíttük még, hogy az Adóközösség adminisztrációs költségeinek megtérítése címén a testület pénztárába 6.000 pengőt fizetett be.

Az 1937. évi költségvetéselőirányzat megállapításánál általában véve az előző kereteket tartottuk szem előtt.

X.

Mindezekben részletesen számot adtunk ipartestületünk 1936. évi munkájáról. Testületünk munkája és feladata évről-évre bőségesebb kereteket

nyer, minthogy a viszonyok és az időközi törvényes rendelkezések mindig új meg új feladatokat tűznek a testület elé. A jövő munkássága a gazdasági kérdések és ezek keretében, főleg az ipari tisztesség és azzal kapcsolatosan az ipar existenciájának megvédése, úgyszintén az ipari képesítés fokozása, a mestervizsgák lebonyolítása, a szociális problémák felé irányul. Mindehhez nem elég, hogy a vezetők teljesítik kötelességüket, — de a testület tagjainak támogatása és munkája is szükséges. A jövőben mindezekkel a kérdésekkel sokkal intenzívebben kell foglalkoznunk, az ipartestületi szék feladatai és jogköre kibővülve, érdemleges munkára több alkalmunk lesz.

Mindezek után arra kérjük a közgyűlést, hogy jelentésünket, a beterjesztett számadásokat és vagyommérleget tudomásul venni, jóváhagyni és a felelős tisztikarnak a felmentést minden irányban megadni szíveskedjék.

Egyben kérjük, hogy a bemutatott költségvetést jóváhagyva, a beállított tételek bevételezésére és a kiadások folyósítására a felhatalmazást adja meg.

Végül felemlítjük, hogy testületünk alapszabályainak 16., 21. és 25. §-ai értelmében 5 előljárásági tagnak, előljárásági póttagoknak, 3 számvizsgálónak, avlamin az ipartestületi szék mellé ellenőrök megválasztását, valamint az 1936. évi VII. tc. életbeléptetése folytán szükséges alapszabály módosításokat a közgyűlés napirendjére tűztük.

Nem mulaszthatjuk el, hogy az ipartestület tagjainak és mindazoknak, akik iparunk érdekeit meleg szeretettel támogatták ez évben is az elnökség, a tisztikar és az előljáróság nevében köszönetet mondunk és arra kérjük, hogy ipartestületünk munkáját a jövőben az eddiginél még hathatósabban támogassák.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének elnöksége és előljárósága.

SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes
zárt palackokban

a

Kőbányai Polgári Serfözde

gyártmánya

A Budapesti Kávésor Ipartestületének 1936. évi zárókimutatása

	1936. évi előirányzat	1936. évi eredmény	1936. évi előirányzat	1936. évi eredmény
BEVÉTELEK:				
Áthozott az 1935. évről:	213.—			
a) Kézpénz	38.315.40	38.528	40	40
b) Takarékbetét	—	15.796	—	—
Tagsági díjak és hátralékok	14.000	2.545	30	30
Levéljárulékok és hátralékok	2.200	1.668	20	20
Beiratási díjak	1.500	370	—	—
Előlegek visszatérítése	600	75	—	—
Tanoncszerződési díjak	50	115	—	—
Segédlevelek díjai	50	—	—	—
Adományok:	300	—	—	—
a) Bp. Szföv. segélye szakiskola részére	60.—	260	—	—
b) Piatnik Nándor és Fiai Rt.	200.—	894	—	—
Újévi ajándékok megváltása	500	960	—	—
Szaklap hozzájárulása	960	1.028	82	82
Tagoknak üzemi nyomtatványok eladása	1.300	336	88	88
Betegsegélyzői járulékok számlán	400	59	50	50
Munkakönyvek kiállítás díjai	50	—	—	—
Kávésipar Története számlán	2.000	6.000	—	—
Adóközfősség költségmegtérítése	6.000	8.451	48	48
1933—34. évi adóközfősség átutalása	8.000	1.141	52	52
Bankkamat	1.200	651	79	79
Átmeneti tételek számlán	500	995	02	02
Vegyes bevételek	30.000	31.893	—	—
Székház bruttó jövedelme	—	—	—	—
	108.158	111.769	40	90
KIADÁSOK:				
Személyi kiadások:				
Személyzeti fizetések	12.000	11.340	—	—
Betegsegélyzői járulékok	1.500	1.708	—	—
Tiszteletdíjak és remunerációk	3.500	2.925	—	—
Iparhatósági biztos tiszteletdíja	500	460	—	—
Előlegek	1.000	250	—	—
Szakiskola és leveleoktatás	4.000	3.849	20	20
Munkaközvetítő személyzeti fizetések	5.600	5.094	—	—
Rendelkezési kiadások	5.000	4.545	—	—
Segélyek és adományok	6.500	—	—	—
a) Allandó segélyek	—	2.374	—	—
b) Alkalmi segélyek	—	1.167.70	—	—
c) Munkanélküliek segélye	—	1.318	—	—
Dologi kiadások:				
Szaklap költsége	1.920	1.920	—	—
Tagok részére szolgáló üzemi nyomtatványok beszerzése	1.000	567	04	04
Könyvbeszerzés	200	450	88	88
Munkakönyvek beszerzése	50	50	—	—
Kávésipar Története számlán	2.000	5.711	74	74
Irodai kiadások	1.000	794	60	60
Póstdíjak	600	571	45	45
Tagdíjak és előfizetési díjak	1.200	1.754	40	40
Telefon	1.100	1.070	78	78
Fűtés és világítás	700	566	68	68
Ipartestületi helyiségek és berendezések karbantartása	500	429	49	49
Vegyes kiadások	5.000	4.684	85	85
Székház bruttó kiadásai	25.252	20.384	24	24
Munkaközvetítő:				
a) Telefon, fűtés, világítás	900	805	85	85
b) Irodai kiadások	100	71	20	20
c) Helyiségek és berend. karbantartása	150	41	95	95
Átmeneti számlán	—	640	84	84
Beiratási díj számlán	—	90	—	—
Várható felesleg	—	—	—	—
Egyenleg:				
a) Kézpénz	26.866	35.408.40	40	74
b) Takarékbetét	—	726.34	—	—
	108.158	111.769	40	91

Budapest, 1937. február 15.

Mészáros Győző s. k.
elnök.Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyzőPropper Márton s. k.
főpenztáros.Donath Andor s. k.
könyvelő.

Fenti zárókimutatást a könyvekkel és okmányokkal összehasonlítottuk és rendben levőnek találtuk:

Stein Sándor s. k.
számvizsgáló.Strasser Béla s. k.
számvizsgáló.Weingruber László s. k.
számvizsgáló.

Az Ipartestületi Székház 1936. évi zárókimutatása

	1936. évi előirányzat		1936. évi eredmény			1936. évi előirányzat		1936. évi eredmény	
BEVÉTELEK:					KIADÁSOK:				
Házbérek -----	30,000	—	31,889	—	Ház- és szükségadó -----	13,000	—	13,084	94
Vegyess bevételek -----	—	—	4	—	Illetkegyenérték -----	2,120	—	2,119	92
					Házfenntartás -----	2,000	—	1,131	84
					Beruházás és karbantartás -----	6,000	—		
					a) Készpénz számlán -----			1,751	58
					b) Hitelezők számlán -----			400	—
					Vizdíj -----	1,000	—	1,032	58
					Villany -----	500	—	289	60
					Lift -----	500	—	461	78
					Tagdíj -----	32	—	32	—
					Vegyess kiadások -----	100	—	80	—
					Egyenleg:	25,252	—	20,384	24
						4,748	—	11,508	76
						30,000	—	31,893	—

Budapest, 1937. február 15.

Mészáros Győző s. k.
elnök.Gál Arnold s. k.
alelnök-házigondnok.Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyző.Donath Andor s. k.
könyvelő.

Fenti zárókimutatást a könyvekkel és okmányokkal összehasonlítottuk és rendbenlevőnek találtuk.

Stein Sándor s. k.
számvizsgáló.Strasser Béla s. k.
számvizsgáló.Weingruber László s. k.
számvizsgáló.

Az Ipartestületi Székház 1937. évi költségelőirányzata

	1936. évi eredmény		1937. évi előirányzat			1936. évi eredmény		1937. évi előirányzat	
BEVÉTELEK:					KIADÁSOK:				
Házbérek -----	31,889	—	30,000	—	Ház és szükségadó -----	13,084	94	13,100	—
Vegyess bevételek -----	4	—	—	—	Illetkegyenérték -----	2,119	92	2,120	—
					Házfenntartás -----	1,131	84	3,000	—
					Beruházás és karbantartás -----	2,151	58	8,000	—
					Vizdíj -----	1,032	58	1,200	—
					Villany -----	28	60	500	—
					Lift -----	461	78	500	—
					Tagdíj -----	32	—	32	—
					Vegyess kiadások -----	80	—	100	—
					Egyenleg:	20,384	24	28,552	—
						11,508	76	1,448	—
						31,893	—	30,000	—

Budapest, 1937. február 15.

Mészáros Győző s. k.
elnök.Gál Arnold s. k.
alelnök-házigondnok.Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyző.Donath Andor s. k.
könyvelő.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének mérlegszámlája 1936. évi december 31-én.

	Pengő		f.			Pengő		f.	
I. VAGYON:					II. TEHER:				
1. Készpénz -----			726	34	1. Átmeneti számlán -----			222	19
2. Takarékbetét -----			35,408	40	2. Tiszta vagyon -----			168,097	59
3. Adósok:									
a) Tagdíjhátralékok leírás u.	7,771	13							
b) Beiratási díjhátr. leírás u.	1,415	20							
c) Előlegek után	1,908	—	11,094	33					
4. Székház értéke -----			112,960	21					
5. Berendezés értéke -----	7,989.63								
10% avulás -----	798.96		7,190	67					
6. Nyomatványkészlet leltár szerint -----			939	88					
			168,819	78				168,819	78

Budapest, 1937. február 15.

Mészáros Győző s. k.
elnök.Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyző.Propper Márton s. k.
főpénztáros.Donath Andor s. k.
könyvelő.

Hivatalos rész

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.

34.634/1936.

Pályázati hirdetés az 1937. évi ipari munkás-jutalmakra.

A m. kir. iparügyi miniszter úr a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara területén (Pest-, Fejér-, és Nógrád-vármegye) levő ipartelepeken hosszabb idő óta megszakítás nélkül alkalmazásban álló és minden tekintetben érdemes idősebb ipari munkások részére a folyó évben is 30 egyenkint 100 (Egyszáz) pengőnyi jutalmat adományoz.

A kamara ezekre a jutalmakra ezennel pályázatot hirdet.

1. A jutalmakra csak olyan munkások pályázhatnak, illetve olyan munkások hozhatók a munkaadók által javaslatba, akik

a) kifejezetten ipari (kézműipari, kisipari vagy gyári munkások, vagyis az ipartörvény rendelkezései alá tartozó ipartelepeken szakkavágó munkát végeznek.

b) jelenlegi munkaadójuknál megszakítás nélkül legalább 25 betöltött év óta vannak alkalmazva,

c) ötvenedik életévüket betöltötték és

d) akik sem a miniszter úrtól, sem hivatali elődjétől sem jutalmat vagy elismerő levelet még nem kaptak, sem pedig szolgálati érdemeik elismerésül legfelsőbb kitüntetésben nem részesültek.

Egy vállalatnak csupán egy munkása tüntethető ki évenként.

Ezekről a feltételektől eltérni semmiképen sem lehet.

2. Minden pályázó munkás köteles pályázatához csatolni;

a) munkakönyvét, annak teljesen hiteles igazolására, hogy mennyi idő óta van jelenlegi munkaadójánál megszakítás nélkül alkalmazva,

STUDIUM

dákó és
írókréta

Gyártja:
Budapesti Kréta, Vegyészeti Gyar
és Keresk. rt.

Kapható:
Budapesti Kávésok Áruforgalmi rt.

Friss termésű teáink és tea keverékeink

megérkeztek.

Különösen ajánljuk igen tisztelt vevőink figyelmébe a hosszú évek alatt kipróbált speciális teakeverékeinket, úgy mint

Imperial tea keverékünket
Royal tea keverékünket
Angol rendszerű eredeti tea keverékeinket,

amelyeket nemcsak eredetiládában, hanem kimérve is megfelelő impregnált papírsomagolásban hozunk forgalomba.

Ugyancsak beérkeztek legfinomabb minőségű eredeti indiai és kínai tea fajtáink, úgymint a következő fajok:

Ceemum, Darjeeling, Ceylon, Jáva, Pecco. Souchong, Assam,
tea minőségek.

Kérjen ajánlatot és mintát

Budapesti Kávésok Áruforgalmi Rt-nál

Budapest, VIII., József-krt. 38.

Telefon: 1-392-77.

b) munkaadója nyilatkozatát arról, hogy alkalmaztatásának egész ideje alatt — különösen a forradalmi idők alatt — kifogástalan és nemzethű magatartást tanúsított,

c) a rendőri hatóság erkölcsi bizonyítványát arról, hogy államhűség és egyéni megbízhatóság szempontjából nincs ellene kifogás, végül

d) a nem magyarországi születésű pályázók részéről a magyar honosság megszerzése vagy a honosítás iránti folyamodás megtörténte is igazolandó.

3. A pályázatok a fentiek szerint felszerelve a munkaadók vagy megbízottaik által, lehetőleg személyesen adandók át a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkári hivatalánál.

Hiányosan felszerelt pályázatok a miniszter úr szigorú utasítása értelmében figyelembe nem vehetők.

A pályázat határideje 1937. március hó 15. amelyen túl beérkező kérelmek figyelembe nem vehetők.

Budapest, 1937. január hó 28-án.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

K L O P F E R J.**ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT****Budapest, VII.,
Akácfa u. 62. T.: 1-406-62.**

Külföldön emelkedik a kávé ára

A kávé és tea árának külföldön beállott emelkedéséről csak azok az import cégek vannak informálva, amelyek a behozatallal közvetlenül foglalkoznak. Értesülésünk szerint a kávéárak jegyzése az elmúlt tíz hét alatt állandóan felfelé tartott. Az áremelkedés elsőnek a brazil-kávéfajoknál indult meg, úgyhogy ma már a Rio kávé ára az akkor 4.70 dollárról 7.80 dollárra emelkedett. Ez 70 százalékos ár-emelést jelent. A brazil kávék árának emelkedése természetesen maga után vonta az összes amerikai zöld kávéfajták, valamint a keletindiai és jávai kávék árának emelkedését, úgy, hogy ezeknél a tíz hét előtti jegyzéssel szemben eddig már körülbelül 30—50 százalékos drágulás mutatkozik.

Érdekes, hogy a belföldi nagykereskedelemben ezek az áremelkedések hatása még nem mutatkozik. Az importőrök eladásait még mindig a régi árbázison eszközlik és figyelmen kívül hagyják az utánpótlási árak nagyarányú drágulását. Ennek oka az, hogy az importőrök köteseit három hónapra előre eszközlik. Így egyelőre még az alacsonyabb áron beszerzett kávé van forgalomban és a gyarmat-árkereskedelem csak a tényleges beszerzési ár alapján kalkulált.

Ez az állapot azonban nem fog sokáig tartani, mert mihelyt a magasabb áron létrejött kötések kerülnek importra, a kávé árának lényeges emelkedése nem lesz elkerülhető.

Természetesen a kávé ára — épúgy mint a legtöbb belföldi termék ára is, emelkedni fog, ha talán nem is olyan mértékben, mint a hazai termésű bab, mely 10 filléres kgkénti árról 40 fillérré ugrott.

Teában lényegében ugyanez a helyzet, azzal a

különbséggel, hogy e cikkben az áremelkedés később indult meg és ép most vagyunk abban a periódusban, amikor Londonban, a tea legfontosabb piacán nagy hossz indult meg.

Szükségesnek láttuk, hogy kartársainkat a kávé és teapiac helyzetéről informáljuk, mert a kávéiparra életbevágó kérdés, hogy az összes nyerstermékekben megindult áremelkedés milyen kihatással van legfontosabb nyersanyagainkra és e tekintetben a jövőre nézve mit várhatunk.

L. G.

A Budapesti Kávésok Szakirányú Tanonciskolája 1936-37. tanév első félévi működéséről

A testületben történt személyi változások: *Uxa József* r. kath., *Schäffer Mór* izr. hitoktatók a hitoktatási felügyeleteik által más beosztást nyertek. Helyüket intézetünkönél *Süle József* és *Wachsberger Mózes* vették át. Új tag a testületben *Szmóla Ilugó* szakelőadó is, aki a kávéházi ismereteket tanítja. Előbbiek ifjúságunk vallás erkölcsi életének gondozói, utóbbi pedig a jövő kávé nemzedék szaktudásának hivatott megalapozója.

Az év elején beiratásokat 4—5 és 7-én tartottuk, a tanítást pedig 9-én kezdtük meg.

A beiratás eredménye:

Osztály	r. kath.	ref.	ev.	izr.	Összesen
I.	3	1	1	2	7
II.	13	2	—	4	19
III.	7	—	1	2	10
IV.	4	—	—	—	4
Összesen:	27	3	2	8	40

Ez a kimutatás a félév végén így alakult:

Osztály	beiratk.	kimaradt	felsz.	jár
I.	14	2	—	12
II.	20	1	—	19
III.	12	—	—	12
IV.	8	—	—	8
Összesen:	54	3	—	51

A közismereti tárgyak hallgatása alól az érettségizettek teljes felmentést, azonkívül pedig a 24. életévüket betöltött túlidős tanulók nyertek.

Az evangélikus hitoktatási felügyelet, tekintettel

Alapítotott: 1885.

HENNEFELD
Jégszekrényár

Jégszekrények, sörkimérőkészülékek, elektromos hűtőkészülékek, elektromos fagylaltkészítőgépek és konzervátorok.

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6 SZÁM :: TELEFONSZÁM: 1-120-26.

Alapítotott: 1885.

CSASZÁR IMRE

Linoleum és gumiburkolási szakvállalat.
Aszbeszt padló készítése.

IX., Lónyay-utca 36.

Gyári raktár: **Ebédlő és fűtőszőnyegek.**
Viaszkosvászon. Len és pamut vászónárak. **Roletták.**

arra, hogy csak 2 evangélikus tanulónk van, megengedte, a ref. hittan óra hallgatását.

A csekély létszám miatt a folyó évben is összevont osztályokkal dolgozunk. Az 1—2 és a 3—4 összevont osztályok 3—3 egymást váltogató napjain tanulunk.

Minden törvéyszabta eszközzel törekedünk a tanulók pontos beiskoláztatására. Az egész év folyamán 22 intőt és 4 feljelentőt küldtünk szét hanyag, vagy igazolatlanul mulasztó tanulóink főnökeinek.

A tanulók létszáma örvendetesen emelkedik. Az év elejei 40-es létszámot elhagyva, ma már 51 beírt tanulónál tartunk. Bizonyos, hogy az egyes üzletekben megbújó „ujságos fiúk“ felkutatása végett a leventecsapat főoktatójával, valamint az ipartestület irodájával való állandó kapcsolat, úgyszintén a főnökök telefonon és írásban való megkeresése nagy munkát ad, de ez a fáradságot nagyon megéri, mert a beiskolázás sokat nyer vele. Az iskola az „ujságos fiúk“ két hetes próbaidejét be sem várva, szorgalmazza a tanulóknak a szakirányú tanonciskolába való beíratását. A tanulók tartása nagy terheket ró a sok gonddal küzködő kávé vállaira, mégis megértéssel és áldozattal kezelik a tanonc kérdést, mert tudják, hogy az utánpótlás nélküli ipar kihálásra van ítélve. Érdekes, hogy az iparosoknál dolgozó tanoncok iskolába jövés helyett — mint más iparoknál esetleg megteszik — itt nem csavarognak el, hanem munkahelyükön maradnak s örömmel vállalnak szorgalmi időben üzleti megbízást, mert otthon az üzletben pénzt keresnek. Éppen ezért olyan igazolványt, hogy a tanuló üzleti elfoglaltsága miatt mulasztott, csak a legritkább esetben fogadhatunk el. A főpincérek is szívesen tudják az üzletben a fiúkat. Könnyen adnának igazolványt a tanuló mulasztásáról. De az iskolának a főpincérrel semmi dolga sincs, azt tőlük nem fogadja el. Az igazolvány kiállítására csak a főnök, vagy helyettese jogosult.

Az iskola oktató és nevelői munkája közül első helyen a tanulók vallási kötelezettségeinek maradék nélkül való teljesítése és hiteléletük elmélyítése áll.

Az előadók munkásságát az egész vonalon teljes rendszeresség és a végzendő anyag gondos előkészítése jellemezte, aminek eredménye az üdvös előrehaladás lesz.

Az írásbeli munkák száma, kiállítása és tartalma hű képet nyújt a tárgyról, az anyagról, a tanítás eredményességéről, a koncentrációról és az étellel

Jamek, gyümölcs- és főzelékkonzerv

árainkat lényegesen leszállítottuk.

Kérjen árajánlatot

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-t.-től Budapest, VIII., József-körut 38.

Telefon: 1—392—77.

különösképen pedig iparunk életével való kapcsolatról.

Minden tárgy tanításánál a gyakorlatiasság elve érvényesül. A szakórák előadóira nagy felelősség hárul, akik a tanulókat a jövő ipari életre készítik elő. A kávéházi ismeret, a sütés-borászat órán tanultakból felel a tanuló, a szabaduláskor, a segédvizsgán. A szakismeretek hiánya, vagy felületes, hézagos volta hátráltatja a tanulót boldogulásában. A felkészülés technikáját pedig csak sok gyakorlattal sajátíthatja el.

Az ipartestület a múlt tanév végén 15 tanulót a Fonyódligeti levente táborba küldött ki nyaralásra. A folyó tanév elején az iskolaorvosi vizsgálaton megállapítást nyert, hogy a nyaralni küldött tanulók testi ereje, egészsége ezáltal tetemesen fokozódott. Az iskolaorvos a vizsgálat alkalmával csak egy olyan tanulót talált, akinek gerincferdüléssel párosult testi gyengesége miatt szabadlevegőn üzhető foglalkozást ajánlott. Az illető ki is maradt és pályát változtatott.

Az iskolafenntartó ipartestület könyvtárunkat több értékes művel gyarapította.

A magyar érzés erősítését az irredenta szellemű könyveken kívül iskolai ünnepélyeink és kirándulásaink is fokozták. Október 6-án gyászünnepet, 31-én takarékosági napot tartottunk. Felkerestük Feszti Magyarok bejövetele című körképét. November 15-én résztvettek gr. *Ciano* olasz külügyminiszter fogadásán.

A trianoni szerződés aláírásának évfordulóján megemlékeztünk Hazánk gazdasági és kulturális veszteségeiről.

A tanulók nyelvi előrehaladása örvendetesen fejlődik. A szakmájukkal kapcsolódó nyelvoktatás igen alkalmas arra, hogy a növendékek érdeklődését felkeltse és ébrentartsa.

Az elmúlt félévben három módszeres tanítói értekezletet tartottunk. Az értekezletek jegyzőkönyveit a székesfővárosi Tankerületi kir. Főigazgatóságához küldöttük meg, mely azokat jóváhagyva, iskolánk

Használt pamlagok, csil-
lások, billiárdok,
márványasztalok, fűzfotelek. Kölcsönzés.
Fried Zsigmond és Fia kávéházi berendezők
Király-utca 44. — Telefon: 1-291-34

működését jónak ismerte el. Munkánk végzésével nagy segítségünkre van az a tudat, hogy minden ténykedésünkben magunk mellett érezzük az ipartestület tekintetes Elnökségének és Elöljáróságának jóindulatú támogatását, amiért ez alkalommal is köszönetet mondunk.

Tisztelettel kérem jelentésem tudomásulvételét.
Budapest, 1937. február hó.

Marton József s. k.
igazgató.

H I R E K

Évi rendes közgyűlés. A törvény és az alapszabályok rendelkezéseinek megfelelően az ipartestület elnöksége és elöljárósága az évi rendes közgyűlést f. é. február 24-re (szerdán) délután 5 órára a testület tanácstermébe hívta egybe. Minthogy az évi közgyűlés az ipartestület évi munkásságának a nyilvánosság előtt való reprezentatív bemutatása, amelyen szokás szerint az aktuális ipari kérdések is szóvá tettek, emellett annak napirendjén fontos kérdések is szerepelnek, kívánatos, hogy azon kartársaink minél többen vegyenek részt. A közgyűlést a Royal szálló különtermében este 8 órakor társasvacsera követi, melyen kartársainkat és iparunk barátait szívesen látjuk. Egy teríték ára 3.60 pengő. Felkérjük a kartársainkat és vendégeinket, hogy a vacsorán való részvételüket a testület irodájában (Tel.: 1-303-75.) lehetőleg előzetesen jelentsék be.

A világ legrégebb bora, amely a III. századból származik, egyik érdekessége a berlini borászati kiállításnak. A füles üvegkancsót, melyet eddig tartalmával együtt a speyeri muzeumban őriztek, annak idején Felső-Bajorországban kőszarkofágban találták. Az 1700 esztendő bor, természetesen teljesen beszáradt, de a vegyészek véleménye szerint ma is feloldható és állítólag mitsen vesztett sem színéből sem erejéből.

Schillinger Anna Gőzmosógyár Rt.
Budapest, VI.,
Vörösmarthy-utca 47b. — Telefon: 1-213-85.
Az ország legrégebb, modernül berendezett gőzmosója.

M e g j e l e n t

a

Magyar Kávésipari Évkönyv

1937. évi

X. ÉVFOLYAMA

Az évkönyv főbb tartalma:

Határidő nyilvántartás. — Budapesti Kávésok Ipartestületének tisztikara. — A Budapesti Kávéházak tulajdonosainak névsora. — Vidéki kávéházak névsora. — Az új ipartörvény novella végrehajtási utasítása. — Kávéházi árak megállapításának technikája. — A budapesti kávéházak anyagi helyzete. — A kávéházi ipar gyakorlása. — *A borralaló rendszer megszüntetése tárgyában kiadott rendeletek.*

Az évkönyv ára 3 Pengő.

Megszerezhető a Budapesti Kávésok Ipartestülete irodájában (VIII., József körút 38.)

Nemzeti konyhák a Nemzetközi Vásáron. Az április 30-án megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásáron a Magyar Szakácsművészeti Szövetség külön nemzeti konyhákat állít fel, amelyeken a közönség szemelátára varázsolják át a magyar élelmiszereket a legjellegzetesebb külföldi, nemzetközi ételekké. Az egyes nemzeti konyhakkal kapcsolatban az eddigi tervek szerint külön-külön éttermeket is rendeznek be, ahol a közönség mindjárt meg is kóstolhatja a magyar anyagból készült külföldi specialitásokat.

Ez így nagyon szép, azonban nem jut senkihez az eszébe az, hogy a nemzetközi vásár idején üresen maradnak a főváros vendéglői és kávéházai, mert nemcsak a vásárra jövő idegenek, de a főváros közönsége is a vásáron fogyaszt.

Tudja Ön, mi az a kávépehely? Ki látott már kávépehelyt? Nálunk természetesen senki, de Amerikában tízezer és tízezer háziasszony használja már a babkávét helyett. A kávépehely ugyanis nem pótkávé, hanem eredeti, finom babkávét, amelyet mikroszkopikus kicsiségű porszemecskékké őrölnek, azután egy most kitalált új eljárással pelyhekké préselnek. Előnye az, hogy sokkal kiadósabb, tehát a kávé olcsóbbá teszi, azonkívül nem hagy hátra semmiféle „zaccot”. Most Németországban a kávépehely gyártására és terjesztésére külön gyár alakult. Amerikában most megkísérik a teapehely előállítását is.

Hattyu gőzmosó és fehérnemű
kölcsönző vállalat
száraz vegytisztítás és festés
Budapest, VII., Klauzál-utca 8. — Telefon: 1-385-59
Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül
berendezvel Legkíméletesebb mosási-rendszer.

Az új EMKE kávéház

tapétázási munkálatait

Erhardt iparművész tervei szerint végezte

Franczke Testvérek

diszítő és tapétázó

Budapest, IV., Váci-u. 38. Tel.: 1-831-43

A savanyított káposzta, mint gyógyszer. A savanyított káposztát rendszerint elkészítve fogyasztják; ritkán eszik nyersen. Ujabban azonban nagyon érdekes megfigyeléseket tettek a nyers savanyított káposzta gyógyerejéről, amely azonban csak érvényesül, ha hosszabb időn át naponta $\frac{1}{2}$ kg. nyers káposztát esznek meg. Ez esetben gyógyítja a reumát, asztmát és a székrekedést. A „savanyított káposztakúráról” egy német orvos most kimerítő ismertetést tett közzé a müncheni orvosi hetilapban. A gyógyító hatás mindenekelőtt a savanyított káposztának nagy tejsav- és kolin tartalmára vezethető vissza. A tejsav az ópiumban és a gyomornedvben is előfordul, a kolin pedig a kólmóban és az epében (amelynek görög neve „cholne” és ebből ered a „Kolin” szó, de a „kólíka” is), továbbá a tojássárgájában és az agyvelőben.

A kávémegsemmisítés technika és hatása. Braziliából érkezik az a jelentés, hogy a brazil kormány 27 különböző helyen létesített gépészeti berendezéseket, amelyekkel módjában van, hogy naponta 100 ezer zsákig terjedő kávémennyiségeket semmisíthet meg. Ha ezek a hírek megfelelnek a valóságnak, úgy 300 munkanapot feltételezve, évenként 30 millió zsák kávé tüntethetőnek el a világ kávétermelésének a statisztikájából, miáltal a világ kávépiaca „meggyógyulna”. Azoknak a száma azonban, akik ebben kételkednének, még mindig nagyon nagy, mert azt a nagy keresletet, amely ezidőszereint a kávépiacon megnyilvánul, nem tartják állandónak és feltételezik, hogy a középamerikai államok elhajózásainak nyomása alatt Brazília is kénytelen lesz leszállani a magas lóról.

Egy német gyógyszerész találmánya két hónapig frissen tartja a tejet. Egy német gyógyszerész érdekes találmánya került most nyilvánosságra Németországban. Hofius duisburgi gyógyszerész eljárásával hónapokon át tökéletesen friss állapotban tudja tartani a tejet és tejtermékeket.

A hónapokig frissen maradt tejet különleges hordószerű tartályokban őrzik és kimérésükre olyan edények szolgálnak, amelyek nem rozsdásodó acélból készülnek. A hordószerű tartályokban őrzött tejet bizonyos hőmérsékleti határok között oxigéngáz megfelelő nyomása alatt tartják. Két hónap elteltével a tartályokban lévő nyers tej semmiben sem különbözik a rendes minőségű teljes tejtől. Nem változik meg a tej savfoka, nem tudták kimutatni a tejcukor felbomlását sem. Hasonló értékes eredményeket ért el a német gyógyszerész tejszín, vaj hónapokig való frissen tartásával is.

Ismét húszmillió zsák kávé t semmisítenek meg. A világ kávéfogyasztása 1936. első tizenegy hónap-

Kajtár Lajos

vasszerkezeti gyára

Modern vasszerkezetek, vas- és fémportalok gyártása. Kőrforgó ajtók, üvegtető-szerkezetek stb. készítése

BUDAPEST, IX., LILIAM-UTCA 26. SZ., TELEFON: 1-345-21

jában 22,772.000 zsák volt, azaz 400.000 zsákkal több, mint 1935 első tizenegy hónapjában. Ennek ellenére Brazília kávékivitele 886.000 zsákkal csökkent, ellenben a többi kávétermelő államé 1,322.000 zsákkal emelkedett. Brazília folyó évi kávétermelése hetmillió zsákkal, az 1937—38. évi pedig kilenemhétmillió zsákkal fogja a várható kivittet meghaladni, ami az előző évi maradvánnyal együtt húszmillió zsák kávéfelesleget jelent, amelyre ugyancsak megsemmisítés vár. Eddig 38 millió zsák értékesítetlen brazil kávé pusztítanak el. A sao-paulói kávétanács a braziliai kávéválság végleges megoldására 750 millió kávé kiirtását ajánlja.

Franciaországban, a polgáriásodás hónapban, hol csak a legszegényebb embereknek nincs főbérleti lakásuk, a hónapos szobák kiadását pedig úgy tekintik, mint a főbérlettel zifált anyagi viszonyainak kiáltó bizonyítékát, az albérletet hirdető cédulákról azt mondják: „afficher la misère” (kiütögeszteni a nyomort). Ugyanígyen szegénység bizonyítványnak számít nálunk az a kávéházi Nikotex-láda, melyben nincs bőségben Nikotexszivar és cigareta.

Új tisztító üzem. A közelmúltban alakult meg a Nova fehérnemű és vegytisztító részvénytársaság, a Visegrádi-utca 31. szám alatt. A gyár szakmérnök vezetése alatt mintegy 100 alkalmazottat foglalkoztat és berendezése a legmodernebb. Munkájáról a legelőnyösebbeket hallottuk s miután tudomásunk szerint kávéházi fehérneműek tisztításával is foglalkozik, szaktársaink figyelmébe ajánljuk fenti céget.

Az új Emke kávéház összes tapétázó munkálatait, Erhardt iparművész tervei alapján, a közismert *Franczke Testvérek* cég végezte (IV., Váci-utca 38.), melynek munkájával úgy a megrendelő, mint a tapétázást megtekintett szakemberek a legnagyobb mértékben meg vannak elégedve.

Az összes hűtőkészülékeket az új Emke kávéház részére a *Hennefeld Rt.* jégszekrény és hűtőkészülékek gyára (VI., Ó-utca 6.) szállította. Inmár megszokott dolog, hogy újonnan nyílt vagy újonnan berendezett üzemek a jégszekrényeket és hűtőkészülékeket *Hennefeld*-nél készítetik, mivel a vendéglátó iparban köztudomásúvá vált az a tény, hogy a *Hennefeld*-gyártmányok megrendelői kiváló minőséget kapnak, a lehető legköltségszerűen.

Kajtár Lajos vasszerkezetek gyára (IX., Liliom-utca 26.) készítette az új *Emke* kávéház részére a feltűnően izléses és modern vonalú fémportal, valamint az összes egyéb vasszerkezeti munkálatokat, úgyszintén a fémből készült, az utcai hideget teljesen kizáró *kőrforgó ajtókat*. A *Kajtár Lajos* cég munkája iparunk körében általános feltűnést keltett.

Az új Emke kávéház részére a tolo vasablakokat, az összes üvegezési munkákat, valamint a feltűnő szépen csiszolt tükröket az ország legrégibb és legnívósabb szakegye, *Klopfer Jaques* kir. udv. szállító üvegezési vállalata (VII., Akácfa-utca 62.) készítette.

Rongyaiból szőnyeget, takarót!

Ne dobja el régi hasznavehetetlen rongyait, harisnyáit, ruhadarabjait, rossz szőnyeget és textil hulladékát. A fentiek bármelyikéből divatos futót, összekötőt, valamint takarót készítek. Közigazgatási tisztviselőknek készpénzáraimból 5% engedmény. Vidékieknek 25 pengőn felüli vásárlásnál bérmentve szállítok. **EHRENFELD GÉZANÉ** háziszőttés szövőde, Budapest, VI., Izabella-ucca 67. (Orient mozi mellett).

NAGY IGNÁC pincefelszerelési
cikkék raktára

BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRUT 9.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, ú. m.: borszivattyúk, szűrőgépek, palackok, parafadugók, címkék stb. T: 1-415-15

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József-rakpart 6.

Telefon: 1-858-39. — Üveg és porcellán.

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likőr különleges-
ségek, főzelék és gyümölcs konzervek

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. szám.

Telefonok: 1-140-44. és 1-184-64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborait
palackozva és hordótételben.

Írógépet irodájába, üzletébe, otthonába

legolcsóbban Édes és Deesy-
nél vehet. Alkatrészek, kellékek, karbantartás,
javítás legolcsóbban. Akácfa-u. 13. Tel.: 1-442-24

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat
minden színben a legolcsóbb árban készítek

KRONEMER DÁVID márványipari üzem,
Budapest, X., Kőbányai út 39. (Hungária körút
sarok.) Telefon: 1-378-69.

Springut Henrik tojás-
nagykereskedőutóda **Ofner Márton**

Szűnyös budapesti kávéház, étterem és vendéglő
állandó szállítója.

Budapest, VI., Vasvári Pál ucca 10. — Tel.: 1-217-54.

Salgó gőzmosógyárés **f e h r n e m ü k ö l c s ö n z ő**

VI., Vörösmarty-u. 54. Tel.: 1-162-86

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR
ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.
Óvakodjunk az utánzásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R. T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 1-310-63, 1-453-71.

Alapított 1824.

A welszi herceg ittartózkodása alatt a lipótkörúti

Glasner Ede r. t.
„PRINCE OF WALES“

kétszersültjét fogyasztotta.

LIPÓT KÖRUT 6.

TELEFON: 1-116-26.

Felelős kiadó: Gyenes Dénes.

Nyomta: Róna Ferenc nyomdai műintézete.

Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.